

СВІТ, У ЯКОМУ ВЧАТЬСЯ БАЧИТИ СЕРЦЕМ

Луцевська О. Опікуни для жирафа. Львів : Видавництво Старого Лева, 2018. 28 с.

Сучасний етап розвитку української дитячої літератури позначений активним пошуком нових тематичних і ціннісних орієнтирів, що відповідають соціальним запитам суспільства. Одним із таких напрямів є інклюзивна проблематика, яка передбачає формування культури прийняття, толерантності та емпатії з раннього дитинства. Водночас значної актуальності набувають питання екологічної свідомості, відповідального ставлення до природи та виховання гуманістичного світогляду дитини.

У цьому контексті книга Оксани Луцевської «Опікуни для жирафа» є показовим прикладом сучасного дитячого художнього тексту, що поєднує інклюзивну та екоорієнтовану тематику в межах доступної для молодшого читача форми. Видання репрезентує нову модель дитячої книги, яка не лише виконує розважальну функцію, а й активно залучається до процесу соціалізації особистості, формуючи ціннісні орієнтири та морально-етичні установки. Актуальність рецензованого видання зумовлена також обмеженою кількістю художніх текстів в українському дитячому літературному просторі, що репрезентують досвід дітей з особливими освітніми потребами без акцентування на драматизації чи маргіналізації образу.

Книга Оксани Луцевської «Опікуни для жирафа», що вийшла у Видавництві Старого Лева, є яскравим прикладом сучасної української дитячої літератури, зорієнтованої не лише на емоційне сприйняття маленького читача, а й на формування важливих гуманістичних цінностей. Це видання органічно поєднує художність, пізнавальність і виховний потенціал, порушуючи актуальні для сьогодення теми інклюзії, емпатії та відповідального ставлення до тварин.

Художній простір книги вибудовується навколо образу шестирічної дівчинки Олі, яка носить оклюдер у зв'язку з проблемами зору. Уже на рівні системи образів авторка пропонує принципово важливий для інклюзивної літератури підхід: фізіологічна особливість героїні не стає сюжетотвірним конфліктом, а функціонує як природна складова її повсякденного життя. Такий художній прийом дозволяє зняти акцент із проблемності та перевести увагу читача на особистість дитини, її внутрішній світ, емоції та прагнення [1, с. 9].

Оклюдер у тексті набуває символічного значення. Він трансформується з медичного засобу на елемент гри, творчості та індивідуального стилю. Завдяки цьому авторка демонструє ефективний механізм художньої деконструкції страху перед інакшістю. Особливість не приховується, але й не підкреслюється як дефіцит – вона інтегрується в дитячий світ як норма. Саме такий підхід відповідає сучасним принципам інклюзивної педагогіки та гуманістичної літературної традиції.

Важливу роль у творі відіграє образ родини як мікромоделі суспільства. Батьки й брат головної героїні демонструють підтримувальну, партнерську модель взаємодії, у якій дитина не відчувається ізольованою через власні особливості. Через ці образи авторка утверджує думку про першорядну роль сім'ї у вихованні емпатії та соціальної чутливості. Родинний простір у книзі виконує не лише сюжетну, а й світоглядну функцію, адже саме через нього формується здатність Олі до співпереживання, турботи та відповідальності.

Другим концептуально важливим тематичним пластом є проблема еко-відповідальності. Любов дівчинки до тварин поступово переходить із рівня емоційного захоплення до усвідомленого морального вибору. Ідея опікунства над жирафом у зоопарку репрезентує модель активної громадянської позиції, адаптованої до дитячого віку. Авторка пропонує читачеві не абстрактні міркування про добро, а конкретний механізм його реалізації.

Паралельно з інклюзивною тематикою у книзі розгортається лінія екологічної свідомості. Відвідування зоопарку, розмови про життя тварин, ідея опікунства над жирафом формують у читача розуміння відповідальності людини за тих, хто не може подбати про себе самостійно. Особливо показовим є бажання Олі допомагати тваринам не з позиції жалю, а з позиції активної участі та турботи [1, с. 16].

З літературознавчого погляду варто відзначити відсутність дидактизму. Текст не нав'язує готових моральних істин, а вибудовує ситуації морального вибору, які спонукають до рефлексії. Така стратегія наближає твір до сучасної європейської традиції дитячої літератури, де важливу роль відіграє діалогічність тексту та відкритість смислів. Мовностилістичний рівень твору характеризується простотою, прозорістю та емоційною врівноваженістю.

Лаконічна композиція, чітка сюжетна логіка й гармонійна взаємодія тексту з ілюстративним рядом забезпечують доступність сприйняття для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Водночас багаторівневість проблематики дозволяє дорослому читачеві осмислювати текст у ширшому соціокультурному контексті. Формат книги, великий шрифт і якісне поліграфічне оформлення підсилюють її привабливість як для дітей, так і для дорослих.

Через образ головної героїні авторка делікатно вводить дитину-читача у світ інклюзії, демонструючи, що фізичні особливості не є перешкодою для повноцінного життя, радості, мрій і щасливого дитинства. Важливо, що ця тема не подається повчально чи дидактично – навпаки, вона природно вплетена в сюжет і сприймається як частина щоденного досвіду дитини. Уже сам вибір такої героїні є концептуально значущим, адже в українській дитячій літературі образ дитини з медичними або фізіологічними особливостями досі представлений украй обмежено. Авторка свідомо вводить у художній простір персонажа, який перебуває в зоні потенційної соціальної вразливості, але не робить із цього драматичного конфлікту. Навпаки – особливість Олі подається як частина її життєвого досвіду, що не знецінює її дитячості, радості та здатності мріяти [1, с. 23].

Важливою рисою книги є відсутність жалю як домінантної емоції. Оксана Луцевська не пропонує читачеві співчувати героїні – вона пропонує її прийняти. Такий підхід є принципово важливим для інклюзивної літератури, адже справжня інклюзія ґрунтується не на співчутті, а на рівності й повазі. З огляду на це, можемо констатувати той факт, що книга «Опікуни для жирафа» має значний педагогічний потенціал. Вона може бути використана в родинному читанні, у роботі вихователів, учителів початкових класів, психологів, а також у процесі формування інклюзивного освітнього середовища. Твір створює підґрунтя для важливих розмов із дітьми про прийняття інакшості, доброти, взаємодопомогу та відповідальність.

Книга Оксани Луцевської «Опікуни для жирафа» є вагомим внеском у розвиток сучасної української дитячої літератури. Вона не лише розважає, а й виховує, допомагає дитині зрозуміти себе та інших, формує емпатію і сприяє гуманізації суспільства. Це тепла, світла й надзвичайно потрібна книга, яка навчає бачити цінність кожного життя – людського й тваринного – через любов, турботу та відповідальність. Книга формує у маленького читача активну гуманістичну позицію. Дитина не лише співпереживає героям, а й отримує модель поведінки – як бути відповідальним, як піклуватися, як не залишатися байдужим. Особливо цінним є те, що екологічна проблематика не подається у формі застережень чи моралізаторства. Вона постає як природне продовження дитячої любові до світу.

З художнього погляду твір вирізняється лаконічністю, чіткою структурою та емоційною врівноваженістю. Мова проста й доступна, але не спрощена. Авторка зберігає баланс між інформативністю та образністю, що дозволяє книзі бути зрозумілою для дітей і водночас змістовною для дорослого читача. Важливу роль відіграють ілюстрації, які не лише супроводжують текст, а створюють додатковий рівень смислів, підсилюючи ідею тепла, безпеки та прийняття. Книга Оксани Луцевської «Опікуни для жирафа» є значущим явищем у сучасному українському дитячому літературному процесі. Її художня цінність полягає у здатності поєднувати естетичну, виховну та соціалізаційну функції без спрощення й моралізаторства.

Книга «Опікуни для жирафа» – це приклад сучасної дитячої книги, що працює на перетині літератури, педагогіки та соціальної етики. Її цінність полягає не лише в тематиці, а в способі художнього осмислення складних питань. Авторка не нав'язує готових істин, а створює простір для діалогу – між дитиною і батьками, між текстом і читачем, між літературою та реальністю. Отже, книга Оксани Луцевської має важливе значення для формування інклюзивної культури в українському суспільстві. Вона сприяє вихованню толерантності, емпатії та відповідального ставлення до світу, демонструючи, що дитяча література може і повинна бути інструментом гуманізації.

Твір О. Луцевської «Опікуни для жирафа» – це не лише тепла історія про дитинство, а глибокий текст про здатність людини бачити іншого, приймати його і брати за нього відповідальність. Твір формує у дитини уявлення про прийняття інакшості, відповідальність за навколишній світ, важливість підтримки та емпатії. У ширшому сенсі книга сприяє гуманізації освітнього та культурного простору, виконуючи важливу роль у становленні інклюзивної культури в українському суспільстві. «Опікуни для жирафа» демонструє потенціал сучасної дитячої літератури як інструменту соціального впливу та підтверджує доцільність її активного використання в освітній, виховній і просвітницькій практиці.

Література

1. Луцевська О. Опікуни для жирафа. Львів: Видавництво Старого Лева, 2018. 28 с.